

Leiden, 17 december 2018

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mw. drs. K.H. Ollongren

geachte mevrouw Ollongren,

Bij deze sturen wij u de reactie van de Federatie Grote Monumentengemeenten op het ontwerp-Invoeringsbesluit zoals dat bij de internetconsultatie per 28 oktober 2018 is voorgelegd. De FGM maakt geen opmerkingen betreffende de archeologie.

deel 1 Invoeringsbesluit – Wijzigingen Besluit activiteiten leefomgeving:

- In dit deel heeft u de 'motie De Vries' vorm gegeven in art.13.7. Wij vragen u dit op een aantal punten uit te breiden. Ten eerste betreft de melding zoals nu geformuleerd alleen de rijksmonumenten. Graag zien wij ook de mogelijkheid opgenomen dat de melding ook voor gemeentelijk monumenten kan worden toegepast. Dit om verwarring bij eigenaren binnen een gemeente met zowel rijks-als gemeentelijke monumenten te voorkomen en om de bescherming van de gemeentelijke monumenten eveneens goed uit te kunnen voeren.
- Daarnaast blijven wij van mening dat een landelijke invoering hiervan de voorkeur heeft. Dat voor de landelijk aangewezen rijksmonumenten de meldingsplicht per gemeente kan verschillen zal- zeker voor de professionele eigenaars en de bouwwereld - voor verwarring zorgen. Het zal leiden tot een onnodige diversiteit bij het borgen op gemeentelijk niveau van het rijksbelang van de bescherming van rijksmonumenten.
- Ten tweede vallen nu alleen de interieurs onder deze meldingsplicht. Genoemde motie geeft echter geen enkele aanleiding tot dit onderscheid. Werkzaamheden aan achterzijde van monumenten zijn, zeker in stedelijk gebied, net als het interieur vaak niet direct zichtbaar vanaf de openbare weg. De cultuurhistorische waarden zijn evenzeer gelegen in het exterieur als in het interieur. Daarom vragen wij u de beperking tot het interieur ongedaan te maken en werkzaamheden aan het hele monument onder de meldingsplicht te laten vallen.

deel 2 Invoeringsbesluit – wijzigingen besluit bouwwerken leefomgeving:

- In art. 2.8 is het bestaande art. 1.13 bouwbesluit ondergebracht. Echter de reikwijdte van het nieuwe artikel is beperkter dan het artikel in de bestaande wetgeving. De hoofdstukken 6 en 7 vallen nu niet onder deze afwijkmogelijkheid te bate van monumenten. In deze hoofdstukken worden echter belangrijke zaken geregeld zoals onder andere brandveiligheid. In monumenten wordt met grote regelmaat gebruik wordt gemaakt van het beginsel van gelijkwaardigheid zodat een veilige situatie kan worden gerealiseerd met behulp van alternatieve oplossingen. Het afsnijden van deze mogelijkheid bemoeilijkt de herbestemming van monumenten en zal leiden tot weigering van vergunningen en/of het verloren gaan van belangrijke cultuurhistorische waarden. Wij vragen u de hoofdstukken 6 en 7 aan de opsomming in artikel 2.8.c toe te voegen.

- In Art 2.15d - I wordt het vergunningvrij bouwen voor o.a. monumenten geregeld. De huidige formulering heeft echter ernstige gevolgen voor gemeentelijke monumenten en is in strijd met het uitgangspunt van gelijkwaardige bescherming ten opzichte van bestaande wetgeving. Het ontbreken in de opsomming in art. 2.15.g.a van 'materiaal' en 'kleur' betekent dat deze aspecten vergunningvrij gewijzigd kunnen worden. Beide zijn van grote invloed op de cultuurhistorische waarde en het aanzien van zowel individuele monumenten als van het historisch straatbeeld als geheel. Wij verzoeken u 'materiaal' en 'kleur' aan genoemde opsomming toe te voegen.
- In Art. 2.15h wordt het vergunningvrij bouwen in de van Rijkswegen beschermde stads- en dorpsgezichten geregeld. De huidige vorm maakt het mogelijk dat gemeenten zelf deze vergunningplicht (deels) afschaffen waarmee alle publieke controle op vaak essentiële wijzigingsmogelijkheden verloren gaat. Hiermee kan de aanwijzing van een door het Rijk beschermd gebied in de praktijk een lege letter worden.

In algemene zin betreuren wij vanuit de monumentenzorg de knip binnen de vergunningverlening tussen de technische en ruimtelijke-en monumententoets. Dit bemoeilijkt ernstig de zorgvuldige afweging en afstemming tussen beide onderdelen en vergroot daarmee het risico op het onnodig weigeren van vergunningen en het verloren gaan van cultuurhistorische waarden. Wij pleiten dan ook nadrukkelijk voor de mogelijkheid deze knip ongedaan te maken wanneer de ervaringen met de WPKB hiertoe aanleiding geven.

deel 3 Invoeringsbesluit – wijzigingen besluit kwaliteit leefomgeving:

- In art. 7.3 is de opsomming van Unesco-sites in Nederland onvolledig. Zo ontbreekt de binnenstad van Amsterdam.

deel 4 Invoeringsbesluit – wijzigingen Omgevingsbesluit

Geen opmerkingen.

deel 5 Invoeringsbesluit – Wijzigingen&Intrekking besluiten – Bruidsschat – overgangsrecht

- In art.2.2.7.4 wordt onder andere het vergunningvrij bouwen in de van Rijkswegen beschermde stads- en dorpsgezichten behandeld. Wij vragen u dit niet doormiddel van de bruidsschat mee te geven maar centraal te regelen. Met de maatregel zoals nu geformuleerde kunnen gemeenten doormiddel van het Omgevingsplan het vergunningvrij bouwen binnen een beschermd stadsgezicht dermate ver opekken dat van gelijkwaardige bescherming van het Rijksbelang geen sprake meer is. Een belangrijk aspect daarbij is het vergunningvrij bouwen op achter-of zijerven die goed zichtbaar zijn van (semi)openbare plekken zoals bepaalde watergangen en langs open lintbebouwing in dorpen.
- In art.2.4.1.15 is de sloopbepaling beschermd stadsgezicht opgenomen. Daar is de bepaling aan toegevoegd dat er zo nodig een rapport moet worden verstrekt ter bepaling van de archeologische waarde van de bodem onder het te slopen object. Wij vinden het onlogisch dat hier alleen een bepaling ten aanzien van de archeologie is opgenomen en niet wordt gerept over de bovengrondse cultuurhistorische waarden van het te slopen object zelf. Omdat juist dit te slopen object expliciet deel uit maakt van het Beschermd Stads-of dorpsgezicht die de regel beoogt te beschermen, ligt het voor de hand juist daarvoor een bepaling van waarden te vragen.

Tot slot willen wij van de gelegenheid gebruik maken een opmerking te maken op het Besluit Kwaliteit Leefomgeving, versie aug. 2018. Hierin is het artikel 5.72.4.a gewijzigd waarin een belangrijk aspect van het Verdrag van Granada wordt geregeld. De regel luidt in de oude versie: „de omgeving van rijksmonumenten, voorbeschermd rijksmonumenten en monumenten die op grond van het omgevingsplan zijn beschermd, voor zover die aantasting een negatieve invloed heeft op het aanzicht of de waardering van die monumenten...” De nieuw versie luidt: „...de omgeving van rijksmonumenten, voorbeschermd rijksmonumenten en monumenten die op grond van het omgevingsplan zijn beschermd, voor zover die monumenten door die aantasting worden ontsierd of beschadigd...”. Deze interpretatie is ons inziens in strijd met de letter en de geest van het verdrag van Granada. Het verdrag stelt expliciet in art. 4.2.a dat regelgeving moet worden opgesteld betreffende

de ontsiering, aantasting en beschadiging van monumenten en betreffende '*any scheme affecting their surroundings*'. Hiermee wordt dus niet de directe wijziging van het monument bedoeld maar expliciet de wijziging van omgeving van het monument. Aansluitend daarop geeft het verdrag de deelnemende landen in art.7 de opdracht maatregelen te bevorderen voor '*the general enhancement of the environment (of monuments, groups of buildings and within sites)*'. Daarmee geeft de verdragstekst nogmaals aan dat ook de omgeving van het monument van belang is en niet alleen de objectgerichte conservering. Dit laatste zou ook in strijd zijn met de Modernisering Monumentenzorg en de visie 'Erfgoed en Ruimte'. Met het wegvallen van het verplicht welstandsbeleid geeft Nederland geen uitvoering meer aan dit artikel uit het Verdrag van Granada. Wij vragen u daarom deze tekst alsnog te wijzigen en de tekst uit de conceptversie 01-07-2016 weer op te nemen.

Wij hopen dat u onze aanbevelingen ter harte zult nemen en kijken uit naar uw reactie.

Hoogachtend,

drs. Karin Westerink MBA
Federatie Grote Monumentengemeenten

,